

ขนาดพื้นที่หากิน การเลือกใช้สภาพป่าและการทำกิจกรรมในรอบวัน
ของชะมดแผงหางปล้อง (*Viverra zibetha*)

Home Range Size, Habitat Utilization and Daily Activities
of Large Indian Civet (*Viverra zibetha*)

ศักดิ์สิทธิ์ ชัมเจริญ¹

ประ ถม บุญทวี²

อัจฉรา เพชรดี³

Abstract

The studies of home range size, habitat utilization and daily activities of one adult male and three adult females of large Indian civet (*Viverra zibetha* Linnaeus, 1758) which were chosen from 30 captured large Indian civets. Radio-collar tracking was carried out around Khao Nang Rum wildlife Research Station in Huai Kha Khaeng Wildlife Sanctuary, Uthai Thanee Province, from December 1993 to July 1996.

The results show that the adult male animal has a 8.8 km² area home range whereas the three adult females have between 1.90 and 6.85 km² home ranges. Each home range area consists of deciduous and dry evergreen forest type. The animals prefer deciduous forest with 75.60% of their time used in this vegetation type.

The adult female No.1721 has 1500-2670 m consecutive daily location, which covers a 0.02-0.31 km² area. For day bed sites selection, it was found that the animals usually sleep on the ground near or in a small stream bed, covered with dense vegetation. The active times for the animals were 62.0-69.5% of total studies time. One average 90% of active daily time occurs between 18:01 and 06:00 hours and the peak is between 22:01-02:00 hours.

Moreover, it is found that, the large Indian civets respond with seasonal climatic change. In the dry season there is a larger home range size, larger amount of active time and a trend to use dry evergreen forest compared with the wet season.

ชะมดแผงหางปล้อง จำนวน 30 ตัว ถูกจับในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2536 ถึงเดือนกรกฎาคม 2539 บริเวณสถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ ชะมดแผงหางปล้องจำนวน 4 ตัว เพศผู้โตเต็ม

¹ ส่วนวิจัยสัตว์ป่า สำนักวิชาการป่าไม้ กรมป่าไม้

² สำนักงานป่าไม้จังหวัดมุกดาหาร

³ ส่วนวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

วัย 1 ตัว เพศเมีย โตเต็มวัย 3 ตัว ถูกตีควิทยุที่คอ ชะมดเพศผู้สามารถเคลื่อนที่ในพื้นที่ 8.8 ตารางกิโลเมตร ขณะที่ ชะมดเพศเมียเคลื่อนที่ในพื้นที่ 1.90 - 6.85 ตารางกิโลเมตร ภายในพื้นที่ที่ครอบครองพบว่าสภาพป่าภายในพื้นที่ หากินประกอบด้วย ป่าผลัดใบ และป่าดิบแล้ง แต่สภาพป่าผลัดใบเป็นป่าที่ชะมดใช้มากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.60% ในวันหนึ่งชะมดเพศเมีย 1721 เคลื่อนที่ได้ระยะทาง 1500-2670 เมตร ครอบคลุมพื้นที่ 0.02 - 0.31 ตารางกิโลเมตร การเลือกที่หลับนอนพบว่าชะมดนอนบนพื้นดิน โกล่หรือบนร่องห้วยแห่งขนาดเล็กที่มีหญ้าขึ้น ปกคลุมหนาแน่น ตลอดช่วงการศึกษาชะมดมีการทำกิจกรรมแบบเคลื่อนไหวอยู่ในช่วง 62.0-69.5% ค่าเฉลี่ยการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวมากกว่า 90 % อยู่ในช่วง 18:01-06:00น ขณะช่วงเวลา 22:01-02:00น เป็นช่วงที่สัตว์มี กิจกรรมสูงสุด นอกจากนี้ยังพบว่าชะมดแผงหางปล้องยังตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงฤดูกาล ในฤดูแล้งขนาด พื้นที่หากินและระดับการทำกิจกรรมมีค่าสูงกว่าฤดูฝนขณะที่สภาพป่าที่สัตว์ใช้ในฤดูนี้มีแนวโน้มน้ำที่สัตว์ใช้ สภาพป่าดิบแล้งมากขึ้น